

Krönika publicerad den 14 september 2006 i tidningen svensk Polis.

Så ska vi stärka förtroendet för Polisen

Polisens kåranda debatteras ofta i media och under våren har Justitiekanslern agerat frontfigur i denna diskussion. Uttalanden om förljugenhet och andra brister inom rättsväsendet har duggat tätt.

Debatten kommer att påverka förtroendet för poliser, åklagare och domare och medföra att vi hela tiden kommer längre och längre bort från det som egentligen har störst betydelse, nämligen hur vi kan lära oss av våra misstag och utnyttja dem för att bli bättre.

Idag har vi svårt att vara en lärande organisation – en organisation som vänder misstag till att bli framgångsfaktorer. Och det beror på ett regelverk som ålägger oss polisanställda att anmäla till åklagare när det kan antas att någon kollega gjort sig skyldig till brott eller felbeteende.

Tänk att den ena dagen räddas till livet av sin kollega i samband med ett upplopp för att nästa dag tvingas ange honom eller henne för ett fel som av oaktsamhet begåtts i en stressad situation. Det är orimligt! Och när dessutom påföljdssystemet är så trubbigt att vägen mellan varning och avsked är avgrundsstor blir orimligheten ännu större.

Detta lägger grunden för en bestraffande organisation där ingen vågar erkänna fel. Man slutar att lära av misstag och utåt framstår man som rigid och självgod eftersom man aldrig vågar erkänna att man kan ha fel. För att ha civillkurage och tala om när fel har begåtts, att ta ansvar för det man har gjort, kan i vissa fall komma att stå en dyrt. ”Belöningen” kan bli att man förlorar sitt jobb. I en sådan miljö gäller devisen ”att tala är silver – att tiga är guld”. Detta förhållningssätt vill vi motverka. Vi vill ha ett öppet arbetsklimat som känns tryggt. Trygga poliser hamnar sällan i situationer som kan utvecklas negativt.

Fyra förslag

Hur ska vi då nå detta? Mitt första förslag är att vi bör överväga en modifierad och mer utvecklingsfrämjande form av Lex Maria för den svenska Polisen. Du ska ha rätt att under vissa förhållanden påvisa systemfel eller andra misstag. Det ska vara en form av självsanering – där alla vet att vi inom Polisen uppmärksammar de fel som trots allt begås – och att vi är villiga att lära oss av dem.

Det disciplinära systemet, med sin avskräckande effekt, måste finnas men förändras. De sanktioner som står till buds måste bli mer differentierade och mer anpassade till såväl omständigheterna som till individen. Detta får bli mitt andra förslag.

Att poliser ska dömas för brott som de har begått, precis som alla andra, är en självklarhet. Varför inte låta en från Polisen oberoende institution sköta utredningen av dessa brott? Jag tror i och för sig inte att det blir högre kvalitet på utredningarna men vi slipper i alla fall misstanken om kollegial behandling. Det är mitt tredje förslag.

Etisk profil

Polisen bör ha en tydlig och klar etisk profil. Vi bör värna om möjligheten till insyn i vår verksamhet. Majoriteten av anmälningarna mot polisanställda gäller egentligen inte brott utan är resultat av en konflikt mellan allmänheten och en eller flera polismän. Konflikten bygger ofta på okunnighet hos den enskilde om polisens uppdrag och befogenheter, men kan naturligtvis även botten i ett olämpligt uppträdande från polismannen.

Varför inte understryka vikten av en seriös bedömning av allmänhetens klagomål genom att inom varje polismyndighet skapa en funktion med befogenhet att genomföra bland annat medling mellan klaganden och berörd polis? Detta, mitt fjärde förslag, tycker jag bör vidareutvecklas inom ramen för våra etikdiskussioner. Ett sådant system förutsätter en omfattande intern förankring.

Jag vet att frågorna om förändrat disciplinförfarande och vilket organ som ska ansvara för utredningar i ärenden med polisanställda för närvarande är föremål för utredning. Men finns det intresse för att pröva frågan om en Lex Maria?

Krister Jacobsson, länspolismästare, Polismyndigheten i Västra Götaland